

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนประถมศึกษา ดังต่อไปนี้ ประวัติความเป็นมาของการจัดตั้งกองลูกเสือ นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการต่อกิจกรรมลูกเสือ การจัดกิจกรรมลูกเสือ การจัดกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนประถมศึกษา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมลูกเสือ

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

ประวัติความเป็นมาของการจัดตั้งกองลูกเสือ

ทรงเดช เสมอคำ และคนอื่น ๆ (2532 : 13 - 15) ได้กล่าวถึงความเป็นมาของกิจการลูกเสือว่า พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งลูกเสือกองแรกที่โรงเรียนมหาดเล็กหลวง เรียกว่า "กองลูกเสือกรุงเทพที่ 1" ต่อมาก็ขยายออกไปอย่างทั่วถึงโดยจัดตั้งโรงเรียนหรือสถานที่ใดสุดแต่สภากรรมการคณะลูกเสือแห่งชาติจะเห็นสมควร เด็กที่เป็นลูกเสือจะต้องทำพิธีเข้าประจำกอง กล่าวคำปฏิญาณตนตามคำมั่นสัญญา นั้น ซึ่งพระองค์ผู้ทรงให้กำเนิดจึงได้พระราชทานคำขวัญไว้ว่า "เสียชีพอย่าเสียสัตย์"

กองลูกเสือกองแรกได้เข้าทำพิธีประจำกองที่โรงเรียนมหาดเล็กหลวง (คือโรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัยปัจจุบัน) เมื่อวันที่ 2 กันยายน 2454 ในพิธีนี้ได้มีการฝึกซ้อมวิชาลูกเสือตลอดจนระเบียบแถวถวายให้ทอดพระเนตรด้วย พระองค์ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามกองลูกเสือกองนี้ว่า "กองลูกเสือหลวง" ให้เป็นเกียรติ

เมื่อพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จสวรรคตแล้ว พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงฟื้นฟูการจัดตั้งกองลูกเสือ โดยพระองค์โปรดเกล้าฯสั่งให้มีการ

ชุมนุมลูกเสือแห่งชาติขึ้นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2470 ในบริเวณพระราชอุทยานสราญรมย์ และ จัดชุมนุมครั้งที่ 2 ณ ที่เดิม ในปี พ.ศ. 2473 ในการชุมนุมครั้งนี้ได้โปรดเกล้าฯ ให้ที่ประชุมโรงเรียนผู้กำกับลูกเสือขึ้นที่พระราชวังรามราชนิเวศน์ (พระราชวังบ้านปืน) ในจังหวัดเพชรบุรี (ซึ่งเคยเปิดในรัชสมัยของพระมงกุฎเกล้าฯ มาครั้งหนึ่งแล้ว) เปิดการฝึกอบรมปีละครั้ง โดยใช้เวลาระหว่างโรงเรียนปิดภาคฤดูร้อน เดือนเมษายน - พฤษภาคม โดยคัดเลือกผู้บังคับบัญชาลูกเสือจังหวัดละ 1 คน เปิดอบรมอยู่จนถึงปี พ.ศ. 2475 เป็นปีสุดท้าย

หลังจากเปลี่ยนแปลงการปกครองแล้วกิจการลูกเสือได้รับการปรับปรุงใหม่ เนื่องจากในสมัยนั้นลูกเสือได้ช่วยบำเพ็ญประโยชน์แก่ราชการทหารในการปราบกบฏ ต่อมารัฐบาลได้จัดตั้งหน่วยยุทธนาทหารฝึกวิชาทหารขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับคตินิยมเรียนการทหาร ทั้งนี้โดยเริ่มรับเด็กที่เป็นลูกเสือมาแล้วและต้องกำลังเรียนอยู่ในชั้นมัธยมปีที่ 4 ขึ้นไป (ชั้น ม.1 ในปัจจุบัน) ส่วนนักเรียนที่ต่ำกว่าชั้นมัธยมปีที่ 4 คงเป็นลูกเสือเช่นเดิม แต่ให้ขยายกิจการลูกเสือให้กว้างขวางขึ้น คือตั้งกองลูกเสือเหล่าเสนาและลูกเสือเหล่าสมุทรเสนาขึ้นฝึกอบรมคู่กับยุทธนาทหารเรื่อยมาจนถึง พ.ศ. 2486 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอนันตมหิตลธิศจึงได้มีพระราชโองการตั้งองค์การยุทธนาแห่งชาติขึ้น รับนักเรียนชั้นมัธยมปีที่ 4 ขึ้นไปฝึกอบรมหนักไปทางวิชาทหาร การลูกเสือจึงซบเซาลง

ต่อมาทางราชการจึงได้ฟื้นฟูกิจการลูกเสือใหม่ ในปี พ.ศ. 2496 สภากรรมการจัดการลูกเสือแห่งชาติได้จัดเปิดอบรมวิชาลูกเสือให้แก่ผู้บังคับบัญชาลูกเสือขึ้น ในปี พ.ศ. 2497 ได้จัดการชุมนุมลูกเสือแห่งชาติเป็นครั้งที่ 3 ณ กรีฑาสถานแห่งชาติ ต่อจากนั้นได้ส่งเจ้าหน้าที่ในกองลูกเสือไปทำการฝึกอบรม ตลอดจนการเข้าร่วมดูกิจการ เข้าร่วมรับการฝึกอบรมวิชาลูกเสือตามมาตรฐานสากลตามแบบนานาประเทศเป็นลำดับ ในบางโอกาส กองลูกเสือสากลของภาคตะวันออกเฉียงเหนือก็จัดส่งเจ้าหน้าที่มาช่วยฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาเนื่องจากทางการได้เห็นความสำคัญในการลูกเสืออย่างมาก จึงได้ตั้งค่ายศูนย์ฝึกชลบุรีเพื่อใช้ในการฝึกอบรมลูกเสือและปัจจุบันนี้ได้ขยายศูนย์ฝึกหรือค่ายลูกเสือขึ้นตามภาคต่าง ๆ ทำให้การฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือกว้างขวางยิ่งขึ้น ใน พ.ศ. 2504 จึงได้จัดการชุมนุมลูกเสือขึ้นเป็นครั้งที่ 4 เมื่อเดือนพฤศจิกายน ณ ลานลุมพินี ในจังหวัดพระนคร เป็นการฉลองกิจการลูกเสือครบปีที่ 40

ขณะนี้กิจการลูกเสือไทยเราได้ก้าวหน้าไปอย่างไม่หยุดยั้ง โดยสภากรรมการกลาง ลูกเสือแห่งชาติได้จัดตั้งกองลูกเสือระดับต่าง ๆ ขึ้น ดังนี้

1. ลูกเสือสำรอง (Cub Scout)
2. ลูกเสือสามัญ (Scout)
3. ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ (Senior Scout)
4. ลูกเสือวิสามัญ (Rover Scout)

นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการต่อกิจการลูกเสือ

กระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณาเห็นว่ากิจกรรมลูกเสือเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการพัฒนาคุณภาพของเยาวชนให้เป็นพลเมืองดี กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (กรมวิชาการ. 2533 ก : ก) จึงได้กำหนดนโยบายไว้ดังนี้

1. มีความจำเป็นที่จะต้องให้นักเรียนทุกคนในโรงเรียนเป็นลูกเสือทุกคน ตั้งแต่อนุบาลจนจบการศึกษาภาคบังคับถึงอุดมศึกษา จนกว่าจะออกไปประกอบอาชีพ โดยให้ทุกโรงเรียนจัดการเรียนการสอนลูกเสือ ยุวกาชาด เนตรนารี โดยใช้วิธีการลูกเสือ คือเรียนด้วยการกระทำ วางแผนการสอนวิชาลูกเสือโดยเน้นการเรียนการสอนให้มากขึ้น ให้วางแผนการสอนลูกเสือให้มีมาตรฐานอย่างเด่นชัด ให้มีการติดตามผลประเมินผลการสอนของครู การเรียนของลูกเสือในภาคปฏิบัติกิจกรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ ของกิจกรรมลูกเสือแห่งชาติ เช่น การเรียนด้วยการปฏิบัติจริง ผู้บริหารจะต้องสอดส่องดูแลเป็นพิเศษ
2. ให้กรมวิชาการจัดกิจการลูกเสือเป็นกิจกรรมบังคับของนักเรียนทุกคนที่จะต้องเรียนเป็นแนวทางปฏิบัติ ให้กรมวิชาการเน้นให้นักเรียนทุกคนต้องเป็นลูกเสือ เพราะลูกเสือสร้างคนให้มีระเบียบวินัย เสียสละ และบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น กรมวิชาการต้องประสานงานกับกรมพลศึกษา กรมสามัญศึกษา กรมการฝึกหัดครู สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และกรมต่าง ๆ ที่มีโรงเรียนในสังกัด ให้แต่ละกรมดำเนินการสอนลูกเสือด้วยการปฏิบัติจริง อย่างจริงจังโดยด่วน หลักสูตรของกรมวิชาการจะต้องสอดคล้องและสนับสนุนส่งเสริมวัตถุประสงค์ของคณะลูกเสือแห่งชาติ กรมวิชาการจะต้องดำเนินการและประเมิน

ผลหลักสูตรของลูกเสืออยู่ตลอดเวลา เพื่อแก้ไขปรับปรุงหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้
 นี้กรมวิชาการต้องประสานงานกับคณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติอย่างใกล้ชิด

3. ควรกำหนดเรื่องการยกเว้นเครื่องแบบ โดยให้มีเพียงผ้าผูกคอเป็นสัญลักษณ์
 ใช้ประกอบเครื่องแบบนักเรียน และให้ดำเนินการร่างกฎหมายโดยเร็ว
 4. ให้วิทยาลัยครูจัดฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือแก่นักศึกษาทุกคน ทุกสาขา
 วิชาเอก
 5. ให้มีการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือให้แก่ผู้บริหารระดับสูงของกระทรวง
 ศึกษาธิการที่ยังไม่มีคุณวุฒิทางลูกเสือ ให้สำนักงานปลัดกระทรวงประสานงานกับสำนักงาน
 คณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติจัดฝึกอบรมตามแบบโรงเรียนนายอำเภอของวิทยาลัยปกครอง
 กระทรวงมหาดไทย
 6. ให้กรมพลศึกษาจัดให้มีการเรียนการสอนลูกเสืออย่างรวดเร็ว สืบสวนติดตาม
 การเรียนการสอนลูกเสือทุกโรงเรียน โดยประสานงานกับกรมเจ้าสังกัด เขตการศึกษา
 จังหวัด และอำเภอทั่วประเทศ
 7. ให้มีการวางแผนการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ชั้น บี.ที.ซี. และ เอ.ที.ซี.
 ให้กรมพลศึกษา เขตการศึกษา จังหวัด ตลอดจนทั้งกรมเจ้าสังกัดที่มีโรงเรียนร่วมกันสำรวจ
 จำนวนผู้บังคับบัญชาที่ยังไม่มีวุฒิทางลูกเสือ เพื่อวางแผนจัดเข้ารับการอบรมเป็นงวด ๆ ไป
 ทั้งชั้น บี.ที.ซี. และ เอ.ที.ซี. ผู้บังคับบัญชาลูกเสือจะต้องมีความรู้ในวิชาลูกเสือ กระทรวง
 ศึกษาธิการจะให้การสนับสนุนการฝึกอบรมการฝึกผู้กำกับลูกเสือทุกระดับอย่างเต็มที่
 8. ให้ครูที่ฝึกอบรมลูกเสือได้มีความดีความชอบเป็นกรณีพิเศษด้วย ให้สำนักงาน
 คณะกรรมการข้าราชการครูทำเรื่องขอความดีความชอบเป็นกรณีพิเศษ
- นอกจากนี้แล้ว สุวรรณ จันทร์สม อธิบดีกรมการฝึกหัดครูได้ให้สัมภาษณ์ทาง
 หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 12 พฤษภาคม 2533 ว่า กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายให้
 นักเรียนทุกคนเป็นลูกเสือ - เนตรนารี โดยได้มอบหมายให้วิทยาลัยครูเป็นผู้จัดฝึกอบรมผู้
 บังคับบัญชาลูกเสือให้แก่ นักศึกษาวิทยาลัยครูทุกคน ทุกสาขาวิชาเอก เพื่อนำความรู้และ
 ประสบการณ์ไปใช้สอนวิชาลูกเสือ - เนตรนารี ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการใน

ระดับประถมศึกษาและมีธยมศึกษา เพื่อให้การจัดฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือให้แก่นักศึกษา
วิทยาลัยครูดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ (สุวรรณ จันทร์สม. 2533 : 8)

การจัดกิจกรรมลูกเสือ

การศึกษาเป็นการพัฒนาคนให้มีความสามารถเพิ่มขึ้นเนื้อ เป็นประโยชน์แก่ตัวเองและ
แก่ประเทศชาติอันเป็นส่วนรวม ในการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนนั้นได้มีการกำหนดเนื้อหา
หาวิชาหรือประสบการณ์ที่จะให้แก่แก่เรียนเพื่อจะได้พัฒนาไปตามความต้องการของสังคม เนื้อ
หาวิชากิจกรรมและประสบการณ์ที่จัดให้แก่เยาวชนเพื่อจุดหมายดังกล่าว เรียกว่า "หลักสูตร"
ซึ่งแยกออกเป็นหมวดต่าง ๆ ตามลักษณะที่ต้องการจะพัฒนาเยาวชน เช่น การพัฒนาในด้าน
ความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมอันเป็นที่พึงประสงค์ นอกจากนี้เรายังต้องจัดกิจกรรมต่าง ๆ
เสริมเข้ามาเพื่อให้หลักสูตรนั้นมีความสมบูรณ์และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น
ยิ่งขึ้น (วิชชัย ชัยจิรฉายากุล. 2529 : 3 - 35)

บลูม (บลิส หันนาคินท์. 2528 : 59 - 63 ; อ้างอิงมาจาก Bloom) ได้
เสนอเป้าหมายของการให้การศึกษาไว้ว่า มี 3 วิสัยคือ

1. วิสัยว่าด้วยการรู้ (Cognitive Domain) หมายถึง ความรู้เฉพาะสิ่ง ความ
เข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า
2. วิสัยว่าด้วยวิภาพ (Affective Domain) หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลง
ทางด้านความรู้สึกทางจิตใจ เช่น ความรู้สึกซาบซึ้ง ความสำนึกในความดีงาม เจตคติหรือ
ค่านิยม รวมทั้งการสร้างอัตลักษณ์ให้แก่แก่นักเรียนด้วย
3. วิสัยว่าด้วยการเคลื่อนไหว (Psychomotor Domain) หมายถึง ความ
สามารถที่จะรับทราบและสร้างพฤติกรรมตอบสนอง อันก่อให้เกิดการกระทำในด้านต่าง ๆ

วิสัยที่ถูกกล่าวยกมากที่สุดใน 3 วิสัยนี้ คือ วิสัยว่าด้วยวิภาพ ทั้ง ๆ ที่เป็นตัวกระตุ้น
อย่างสำคัญที่จะทำให้คนประพฤติปฏิบัติไปในทางใดทางหนึ่ง

ในด้านการพัฒนาและปลูกฝังให้เกิดศรัทธาขึ้นต่อแนวความคิดที่ดีงามนั้น บลิส
หันนาคินท์ (2526 : 126 - 155) ได้เสนอแนวทางไว้สรุปได้ว่า มีองค์ประกอบที่สำคัญ

คือ การเป็นแบบอย่างที่ดีของครู การยกย่องบุคคลที่ประพฤติดีงาม การให้เกิดความสำนึก
 ในวัฒนธรรมของชาติ การสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีงามทั้งด้านกายภาพและจิตภาพ การจัดกิจกรรม
 เพื่อส่งเสริมความคิดริเริ่ม การส่งเสริมการอยู่ร่วมกันตามแบบประชาธิปไตย ส่งเสริมความ
 เป็นผู้นำ โดยเฉพาะกิจกรรมลูกเสือเน้นได้เห็นว่า "...กิจกรรมที่เกี่ยวกับการลูกเสือและ
 อนุภาคนั้นมุ่งปลูกฝังคุณธรรมต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นแก่นักเรียนโดยตรง การที่นักเรียนได้เข้า
 ร่วมหมู่คณะภายใต้การนำของครูโดยมีอุดมคติของลูกเสือและอนุภาคนั้นเป็นแนวทางนั้น ทำให้
 นักเรียนเกิดความรัก ความภูมิใจในเกียรติศักดิ์ของเครื่องแบบและหน้าที่ตามที่ได้ปฏิญาณไว้
 จึงเป็นการสร้างศรัทธาให้เกิดขึ้นต่อการที่จะกระทำความดี..." และในปี พ.ศ. 2533 กรม
 วิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (กรมวิชาการ. 2533 ก : ค - จ) ได้จัดทำคู่มือการจัด
 กิจกรรมลูกเสือระดับประถมศึกษา ได้แถลงจุดประสงค์ของกิจกรรมลูกเสือไว้เพื่อให้ผู้เรียนมี
 พัฒนาการทางกายสติปัญญา จิตใจ และศีลธรรมให้เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบช่วยสร้างสรรค์
 สังคมให้มีความเจริญก้าวหน้า ความสงบสุข และความมั่นคงของประเทศชาติ จึงต้องปลูกฝัง
 ให้มีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติตามคำปฏิญาณ กฎ และคตินิพนธ์ของ
 ลูกเสือสำรอง/สามัญ
2. มีทักษะการสังเกต จดจำ การใช้มือ เครื่องมือ การแก้ปัญหา และทักษะ
 ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น
3. มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีระเบียบวินัย มีความสามัคคี เห็นอกเห็นใจผู้อื่น มี
 ความเสียสละ บำเพ็ญตนเพื่อสาธารณประโยชน์
4. มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ สร้างสรรค์งานฝีมือ สนใจและพัฒนาเรื่องของ
 ธรรมชาติ

นอกจากนั้นเอกสารฉบับนี้ยังได้กำหนดจุดประสงค์ของการเรียนรู้ ความคิดรวบยอด
 เนื้อหากิจกรรม สื่อการเรียน และวิธีวัดผลไว้ทุกระดับชั้นตั้งแต่ประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้น
 ประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วย

ในปี พ.ศ. 2532 กระทรวงศึกษาธิการ (2532 : 1 - 2) ได้กำหนดแนวทาง

ในการจัดกิจกรรมลูกเสือไว้ โดยให้ใช้คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ วก.935/2532 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2532 ให้ใช้กิจกรรมลูกเสือเป็นกิจกรรมบังคับในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 โดยให้ใช้คาบเวลาเรียนของกิจกรรมสร้างนิสัยในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยทั้งหมด มีคาบเวลาเรียนในแต่ละระดับชั้น ดังนี้

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1, 2 มีคาบเวลาเรียน 80 คาบ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3, 4 มีคาบเวลาเรียน 120 คาบ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5, 6 มีคาบเวลาเรียน 80 คาบ

ทั้งนี้ให้ใช้กิจกรรมลูกเสือในชั้นประถมศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2533 ทุกชั้น

การจัดกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนประถมศึกษา

การที่จะแก้ปัญหาและจัดกิจกรรมลูกเสือให้บรรลุเป้าหมายของลูกเสือได้นั้นจะต้องทำความเข้าใจในเรื่องดังต่อไปนี้ คือ

1. หลักสูตรวิชากิจกรรมลูกเสือ กระทรวงศึกษาธิการ (2532 : 1 - 3) ได้กำหนดวิชากิจกรรมลูกเสือมีรายละเอียดแนบท้ายคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ วก.935/2532 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2532 โดยกำหนดจุดประสงค์และเนื้อหาวิชาดังนี้คือ

1.1 จุดประสงค์ เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาทางกาย สติปัญญา จิตใจและศีลธรรม ให้เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ ช่วยสร้างสรรค์สังคมให้มีความเจริญก้าวหน้า ความสงบสุข และความมั่นคงของประเทศไทย จึงต้องปลูกฝังให้มีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1.1.1 มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติตามคำปฏิญาณ กฎ และคติพจน์ของลูกเสือสำรอง/สามัญ

1.1.2 มีทักษะการสังเกต จดจำ การใช้มือ เครื่องมือ การแก้ปัญหา และทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

1.1.3 มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีระเบียบวินัย มีความสามัคคี เห็นอกเห็นใจผู้อื่น มีความเสียสละ บำเพ็ญตนเพื่อสาธารณประโยชน์

1.1.4 มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ สร้างสรรค์งานฝีมือ สนใจและ

พัฒนาเรื่องของธรรมชาติ

1.2 เนื้อหาลูกเสือสำรองชั้น ป.1 - ป.4 เปิดประชุมกอง ดำเนินการตามกระบวนการของลูกเสือและจัดกิจกรรม โดยให้ศึกษาวิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติกิจกรรมตามฐาน โดยเน้นระบบหมู่ สรุปลงผลการปฏิบัติกิจกรรม และปิดการประชุมกองในเรื่องต่อไปนี้

1.2.1 เตรียมลูกเสือสำรอง นิยายเมกาลี ประวัติการเริ่มกิจการลูกเสือสำรอง การทำความเคารพเป็นหมู่ (แกรนด์ ฮาวส์) การทำความเคารพเป็นรายบุคคล การจับมือซ้าย ระเบียบแถวเบื้องต้น คำปฏิญาณ กฎและคติพจน์ของลูกเสือสำรอง หมายเหตุ เมื่อผู้เรียนผ่านการทดสอบขั้นต้น จะได้รับเครื่องหมายลูกเสือสำรอง

1.2.2 ลูกเสือสำรองดาวดวงที่ 1, 2 และ 3 อนามัย ความสามารถในเชิงทักษะ การสำรวจ การค้นหาธรรมชาติ ความปลอดภัย บริการ ธง และประเทศต่าง ๆ การฝีมือ กิจกรรมกลางแจ้ง การบันเทิง การผูกเงื่อน คำปฏิญาณ และกฎของลูกเสือสำรอง

หมายเหตุ เมื่อผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมและผ่านการสอบแล้ว จะได้รับเครื่องหมายดาวดวงที่ 1, 2 และ 3 ตามลำดับ

เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจในกิจกรรมลูกเสือ สามารถปฏิบัติตามคำปฏิญาณ กฎ และคติพจน์ของลูกเสือสำรอง มีนิสัยในการสังเกต จดจำ มีความร่าเริงแจ่มใส มีระเบียบวินัย ประหยัด ซื่อสัตย์สุจริต อุดมก ีเสียสละ ช่วยเหลือตนเองและผู้อื่น เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี สามารถทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ สนใจและอนุรักษ์ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

สำหรับวิชาพิเศษ ให้ใช้ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการปกครองหลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือสำรอง (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2522

1.3 เนื้อหาลูกเสือสามัญ ชั้น ป.5 และ ป.6 เปิดประชุมกอง ดำเนินการตามกระบวนการของลูกเสือและจัดกิจกรรม โดยให้ศึกษาวิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติกิจกรรมตามฐานโดยเน้นระบบหมู่ สรุปลงผลการปฏิบัติกิจกรรม ปิดการประชุมกอง ในเรื่องต่อไปนี้

1.3.1 ลูกเสือตรี ความรู้เกี่ยวกับขบวนการลูกเสือ คำปฏิญาณ และกฎของลูกเสือสามัญ กิจกรรมกลางแจ้ง ระเบียบแถว

1.3.2 ลูกเสือโท การรู้จักดูแลตนเอง การช่วยเหลือผู้อื่น การเดินทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ ทักษะในทางวิชาลูกเสือ งานอดิเรก และเรื่องที่น่าสนใจ คำปฏิญาณ และกฎของลูกเสือ ระเบียบแถว

1.3.3 ลูกเสือเอก การฝึกตนเอง การบริการ การผจญภัย วิชาการของลูกเสือ ระเบียบแถว

หมายเหตุ เมื่อผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมและผ่านการทดสอบแล้ว จะได้รับเครื่องหมายลูกเสือตรี ลูกเสือโท และลูกเสือเอก ตามลำดับ

เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจในกิจกรรมลูกเสือสามัญ สามารถปฏิบัติ คำปฏิญาณ กฎ และคติพจน์ของลูกเสือ มีความร่าเริงแจ่มใส มีระเบียบวินัย ประหยัด ซื่อสัตย์สุจริต อดทน เสียสละ ช่วยเหลือตนเองและผู้อื่นได้ เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี สามารถทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ สนใจและอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สำหรับวิชาพิเศษ ให้ใช้ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครองหลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือสามัญ (ฉบับที่ 13) พ.ศ. 2525

2. ด้านครูผู้สอน ครูที่ทำการสอนวิชาลูกเสือหรือผู้กำกับลูกเสือนั้นจะต้องมีความรู้ และทักษะ 5 ประการ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ. 2523 : 111) คือ

2.1 ความเข้าใจในเรื่องกิจกรรมลูกเสือ หมายถึง จะต้องรู้และเข้าใจว่า กิจกรรมลูกเสือพยายามจะทำอะไร และพยายามทำสิ่งนั้นอย่างไร

2.2 ทักษะเกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์ หมายถึง ความสามารถปฏิบัติงานร่วมกับคนอื่น ๆ ทั้งในและนอกวงการลูกเสือ โดยเฉพาะซึ่งเกี่ยวพันกันอย่างใกล้ชิดกับความสามารถในการติดต่อสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ และความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพในการทำงานฉันมิตรกับผู้อื่น

2.3 ทักษะทางวิชาลูกเสือ หมายถึง ทักษะปฏิบัติในวิชาต่าง ๆ ทางลูกเสือ

ครูผู้สอน หรือผู้กำกับลูกเสือต้องมี เพื่อจะได้นำไปใช้ในการสอนนักเรียนหรือลูกเสือของตน ได้ เช่น การอยู่ค่ายพักแรม การสำรวจ และกิจกรรมเฉพาะอย่างของลูกเสือ

2.4 ทักษะเกี่ยวกับการวางแผน หมายถึง ภารกิจทั้งหมดที่ครูผู้สอนวิชา ลูกเสือหรือผู้กำกับลูกเสือ ต้องวางแผนที่จะทำการสอนได้ เช่น การไปแรมคืน กิจกรรม เหตุการณ์พิเศษ กำหนดการของลูกเสือ เป็นต้น

2.5 ทักษะเกี่ยวกับการนำความรู้ไปใช้ หมายถึง การทำให้การเรียนการสอนวิชาลูกเสือดำเนินไปอย่างเหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพ

3. ด้านการเรียนการสอน วิชากิจกรรมลูกเสือได้มีการจัดการเรียนการสอน เหมือนวิชาทั่วไป เป็นหน้าที่โดยตรงของผู้บริหารที่จะต้องทำการจัดการเรียนการสอนให้ถูกต้อง หลักสำคัญของการจัดการเรียนการสอนนั้นควรจัดให้ผู้เรียนมีความรู้และคุณสมบัติอื่นได้ อย่างเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ความสนใจของผู้เรียน อย่างไรก็ตามการจัดการเรียน การสอนที่ผู้บริหารจะต้องปฏิบัติ ได้แก่ การจัดแผนการเรียน การจัดครูเข้าสอน การจัด แบบเรียน และการจัดทำคู่มือ (กิตติมา ปริดีติลล. 2532 : 61)

การจัดกิจกรรมลูกเสือระดับประถมศึกษาชั้น กรมวิชาการได้ชี้แจงการใช้ หลักสูตรไว้ได้ดังนี้

3.1 ลูกเสือสำรอง การจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4) กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2533 ก : ฐ - ท) มีดังนี้

3.1.1 กิจกรรมลูกเสือสำรอง (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4) ให้ความหมาย ความรวมถึงเนตรนารีสำรอง ซึ่งใช้หลักสูตรและวิธีการเดียวกันกับลูกเสือโดยกำหนดให้เป็น กิจกรรมบังคับและใช้เวลาของกิจกรรมสร้างนิสัย ดังนี้

3.1.1.1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 ใช้เวลาชั้นละ 80 คาบต่อปี

3.1.1.2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 ใช้เวลาชั้นละ 120 คาบต่อปี

3.1.2 ให้ทำการสอนกิจกรรมลูกเสือสำรอง ดังนี้

3.1.2.1 เตรียมลูกเลือกลำรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

3.1.2.2 ดาวดวงที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

3.1.2.3 ดาวดวงที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

3.1.3 การแต่งกาย ในการฝึกภาคปฏิบัติหรืออยู่ค่ายพักแรมให้ลูกเลือ
ใช้เครื่องแบบลำลอง (เครื่องแบบนักเรียนและผ้าผูกคอตามที่ได้กำหนดไว้ในกฎกระทรวง)

3.1.4 รายละเอียดในคู่มือฉบับนี้เป็นเพียงแนวปฏิบัติให้ผู้กำกับลูกเลือ
ได้ใช้ประกอบการเรียนการสอนในการเข้าร่วมกิจกรรมของลูกเลือโดยเน้นการปฏิบัติ เพื่อ
ให้เกิดลักษณะนิสัยที่ดี ผู้กำกับอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสมของท้องถิ่น ทั้งนี้ให้ยึด
หลักสูตรและวิธีการตามขบวนการของลูกเลือเป็นหลัก

3.1.5 ควรจัดให้มีการเปิดประชุมกองทุกครั้งก่อนที่จะมีการปฏิบัติ
กิจกรรม เพื่อเป็นการฝึกความมีระเบียบและการมีวินัยในตนเองโดยปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้

3.1.5.1 พิธีเปิด (แกรนด์ฮาวล์ ชักธงขึ้น สวดมนต์
สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

3.1.5.2 เกม หรือ เพลง ทำให้เกิดความสนุกสนาน เป็น
การอบอุ่นร่างกายก่อนปฏิบัติกิจกรรม อาจใช้อย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้ง 2 อย่าง ซึ่งบางครั้ง
ไม่จำ เป็นจะต้องสอดคล้องกับเนื้อหาเสมอไป

3.1.5.3 การปฏิบัติกิจกรรม เน้นการปฏิบัติเป็นฐานโดย
ใช้ระบบหมู่เพื่อสะดวกต่อการเรียนการสอน ตลอดจนการควบคุม ดูแล ตรวจสอบและให้คำ
แนะนำแก้ไข

3.1.5.4 การเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์ ควรเน้นเรื่อง
ง่าย ๆ และสรุปให้ลูกเลือเข้าใจว่ามีประโยชน์อย่างไร ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของคุณธรรม
ต่าง ๆ เช่น ความสามัคคี ความซื่อสัตย์สุจริต ความเสียสละ ความกล้าหาญอดทน ฯลฯ

3.1.5.5 พิธีปิด (นัดหมาย ตรวจ แกรนด์ฮาวล์ เชิญธง
ลงเลิก)

3.1.6 สำหรับวิชาพิเศษลูกเลือให้ผู้กำกับปฏิบัติดังนี้

3.1.6.1 ทำการสอนวิชาพิเศษโดยใช้เวลานอกเหนือจากที่ลูกเสือเข้าร่วมกิจกรรมตามปกติหรือในขณะที่อยู่ค่ายพักแรม นอกจากนี้ลูกเสืออาจใช้เวลาว่างของตนเองทำการฝึกฝนทักษะต่าง ๆ ของวิชาพิเศษ แล้วขอทำการสอบหรือส่งรายงานผลการปฏิบัติงานของรายวิชานั้นแก่ผู้กำกับเพื่อขอระดับเครื่องหมาย การสอบจะจัดให้มีขึ้นปีละกี่ครั้งก็ได้โดยเน้นการปฏิบัติจริง เมื่อสอบผ่านแล้วให้ผู้กำกับลงนามรับรองในสมุดประจำตัวลูกเสือ

3.1.6.2 วิชาพิเศษลูกเสือใดที่มีเนื้อหาสัมพันธ์กับกิจกรรมที่ลูกเสือเข้าร่วมตามปกติก็ให้นำไปบูรณาการ รวมทั้งทำการสอบภาคปฏิบัติของวิชาพิเศษนั้น ๆ และให้ถือว่าลูกเสือที่ผ่านการสอบแล้วมีสิทธิ์ประดับเครื่องหมายวิชาพิเศษนั้นด้วย

3.1.6.3 ให้โรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการขอซื้อเครื่องหมายวิชาพิเศษลูกเสือตามจำนวนที่ลูกเสือได้รับจากร้านค้าขององค์การค้ำของคุรุสภา

3.1.6.4 สำหรับวิชาพิเศษลูกเสือให้ใช้ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครองหลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือสำรอง (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2522

3.2 ลูกเสือสามัญ การจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญ (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6) กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2533 ข : ๘ - ๗) ได้ชี้แจงไว้ดังนี้

3.2.1 กิจกรรมลูกเสือสามัญ (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6) ให้หมาย ความรวมถึงเนตรนารีสามัญ ซึ่งใช้หลักสูตรและวิธีการเดียวกับลูกเสือ โดยกำหนดให้เป็นกิจกรรมบังคับและใช้เวลาของกิจกรรมสร้างนิสัยขึ้นละ 80 คาบต่อปี โดย

3.2.2 ให้ทำการสอนกิจกรรมลูกเสือตรีและลูกเสือโทในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และสอนกิจกรรมลูกเสือเอกในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3.2.3 การแต่งกาย ในการฝึกภาคปฏิบัติหรืออยู่ค่ายพักแรมให้ลูกเสือใช้เครื่องแบบจำลอง (เครื่องแบบนักเรียนและผ้าผูกคอตามที่ได้กำหนดไว้ในกฎกระทรวง)

3.2.4 รายละเอียดในคู่มือฉบับนี้เป็นเพียงแนวปฏิบัติให้ผู้กำกับลูกเสือได้ใช้ประกอบการเรียนการสอนในการเข้าร่วมกิจกรรมของลูกเสือ โดยเน้นการปฏิบัติเพื่อให้เกิดลักษณะนิสัยที่ดี ผู้กำกับอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสมของท้องถิ่น ทั้งนี้ให้ยึดหลักสูตรและวิธีการตามขบวนการของลูกเสือเป็นหลัก

3.2.5 ควรจัดให้มีการเปิดประชุมกองทุกครั้งก่อนที่จะมีการปฏิบัติกิจกรรม เพื่อเป็นการฝึกความมีระเบียบและการมีวินัยในตนเอง โดยปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้

3.2.5.1 นิธิเปิด (ซักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจแยก)

3.2.5.2 เกม หรือเพลง ทำให้เกิดความสนุกสนาน เป็นการอบอุ่นร่างกายก่อนปฏิบัติกิจกรรม อาจใช้อย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งสองอย่าง ซึ่งบางครั้งไม่จำเป็นจะต้องสอดคล้องหรือสัมพันธ์กันเนื้อหาเสมอไป

3.2.5.3 การปฏิบัติกิจกรรม เน้นการปฏิบัติเป็นฐานโดยใช้ระบบหมู่เพื่อสะดวกต่อการเรียนการสอน ตลอดจนการควบคุมดูแล ตรวจสอบ และให้คำแนะนำแก้ไข

3.2.5.4 การเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์ ควรเป็นเรื่องง่าย ๆ และสรุปให้ลูกเสือเข้าใจว่ามีประโยชน์อย่างไร ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของคุณธรรมต่าง ๆ เช่น ความสามัคคี ความซื่อสัตย์สุจริต ความเสียสละ ความกล้าหาญอดทน ฯลฯ

3.2.5.5 นิธิปิด (นัดหมาย ตรวจ เชิญธงลง เลิก)

3.2.6 สำหรับวิชาพิเศษลูกเสือ ให้ผู้กำกับปฏิบัติดังนี้

3.2.6.1 ทำการสอบวิชาพิเศษโดยใช้เวลานานอกเหนือจากที่ลูกเสือเข้าร่วมกิจกรรมปกติ หรือในขณะที่อยู่ค่ายพักแรม นอกจากลูกเสืออาจใช้เวลาว่างของตนเองทำการฝึกฝนทักษะต่าง ๆ ของวิชาพิเศษ แล้วขอทำการสอบหรือส่งรายงานผลการปฏิบัติงานของรายวิชานั้นแก่ผู้กำกับลูกเสือ เพื่อขอประดับเครื่องหมายวิชาพิเศษ การสอบจะจัดให้มีขึ้นปีละครั้งก็ได้โดยเน้นการปฏิบัติจริง เมื่อสอบผ่านแล้วให้ผู้กำกับลงนามรับรองในสมุดประจำตัวลูกเสือ

3.2.6.2 วิชาพิเศษลูกเสือใดที่มีเนื้อหาสัมพันธ์กับกิจกรรมที่ลูกเสือเข้าร่วมตามปกติก็นำไปบูรณาการ รวมทั้งทำการสอบภาคปฏิบัติของวิชาพิเศษนั้น ๆ และให้ถือว่าลูกเสือที่ผ่านการสอบแล้วมีสิทธิ์ประดับเครื่องหมายวิชาพิเศษนั้นด้วย

3.2.6.3 ให้โรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการขอชื่อเครื่องหมาย

วิชาชีพพิเศษลูกเสือตามจำนวนที่ลูกเสือได้รับจากร้านค้าขององค์การค้ำของคุรุสภา

3.2.6.4 สำหรับวิชาชีพพิเศษลูกเสือให้ใช้ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครองหลักสูตรและวิชาชีพพิเศษลูกเสือสามัญ (ฉบับที่ 13) พ.ศ. 2525

4. ด้านการสนับสนุนจากผู้ปกครอง การจัดการกิจกรรมลูกเสือนั้นจะประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายนั้นต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง เช่น ด้านการเงิน การมีส่วนร่วมในกิจกรรม การให้คำปรึกษาหารือ เป็นต้น ดังนั้นครูหรือผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้ปกครองนักเรียน เพื่อที่จะได้รับการสนับสนุนในด้านการจัดการเรียนต่าง ๆ ซึ่ง วิทยุ โทรสาร (2523 : 422 - 423) ได้ให้แนวทางไว้ว่า ผู้บริหารการศึกษาไทยควรรับความคิดเห็นไว้พิจารณา คือ

4.1 ผู้บริหารทุกระดับควรถือว่าโรงเรียนเป็นของประชาชน โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีสิทธิเข้ามาในโรงเรียน หรือหยิบยืมใช้อาคารสถานที่ หรือวัสดุอย่างอื่น ๆ ได้ ผู้บริหารควรชักชวนให้ประชาชนช่วยกันดูแลรักษาให้เรียบร้อยและปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของทางราชการ

4.2 ผู้บริหารการศึกษาควรอยู่ใกล้ชิดกับประชาชน มีงานทางวัฒนธรรมและศาสนาที่ไหนพอจะไปร่วมได้ก็ควรจะไป ไม่ว่าสิ่งเหล่านั้นจะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยทั้งนี้เพื่อรักษามนุษยสัมพันธ์และความร่วมมืออันดี

4.3 เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนมารู้เห็นกิจกรรมของโรงเรียนบ้างพอสมควร หรือทุกโอกาสที่ทำได้

4.4 แนะนำให้ครูออกไปพบปะผู้ปกครองหรือเยี่ยมเยียนนักเรียนที่บ้านบ้าง ถ้าพอจะทำได้และถ้าสถานการณ์อำนวย เพื่อสร้างความสัมพันธ์ส่วนตัวตามแบบวัฒนธรรมไทย

4.5 มีทางใดที่โรงเรียนพอจะช่วยพัฒนาประชาชนในชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ด้วยการให้การศึกษากิจด้านวิชาสามัญและวิชาชีพ ผู้บริหารไม่ควรเพิกเฉย ควรจัดให้ทุกโอกาสที่พอจะทำได้

4.6 ควรรับความช่วยเหลือทางการเงินซึ่งมีผู้นำมาบำรุงโรงเรียน ควรให้เกียรติแก่ผู้ให้ด้วยพิธีรับมอบอย่างดีและเปิดเผย

5. ด้านการนิเทศ การเรียนการสอนวิชาศึกษาระดับสูงต้องอาศัยครูผู้มีความรู้ความสามารถสูง มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวิธีการสอน เทคนิคการสอนอยู่ตลอดเวลา การนิเทศติดตามผลจึงเป็นสิ่งสำคัญมาก สุนิษฐา วีระกุล และคนอื่น ๆ (2525 : 44 - 49) ได้สรุปว่า จุดมุ่งหมายใหญ่ของการนิเทศก็เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน และเพื่อให้การนิเทศติดตามผลได้ผลสมความมุ่งหมาย ควรได้มีการปฏิบัติดังนี้

5.1 ต้องการมีวางแผนและวิธีดำเนินงานที่ดี งานจะได้ดำเนินไปอย่างมีระเบียบแบบแผนและตรงเป้าหมาย หากมีการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ต้องแจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

5.2 ต้องใช้มนุษยสัมพันธ์กับผู้ที่เกี่ยวข้องให้มาก ยิ้มแย้มแจ่มใส เป็นกันเองกับทุกคน หมั่นคบหาสมาคม ติดต่อกับและเยี่ยมเยียนอยู่เสมอ

5.3 ต้องเห็นคุณค่าของการยอมรับ เคารพในความคิดเห็นและความสามารถของผู้อื่น ไม่ยึดมั่นถือมั่นในความคิดเห็นของตนแต่ฝ่ายเดียว

5.4 ใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ในการดำเนินงาน ความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงานจึงจะเกิดขึ้น

5.5 ต้องใช้เทคนิคต่าง ๆ กันในการทำงานและการนิเทศการศึกษา เพื่อจะได้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการด้วยดี

5.6 มีความจริงใจและสุจริตใจในการทำงาน งานนิเทศการศึกษาจึงจะมีความหมายและได้ผลดี

5.7 ต้องมีทักษะที่ดีในการเป็นผู้นำทางวิชาการ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เพื่อความสำเร็จของงานและความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการ

5.8 ต้องใช้ความรู้ ความสามารถ และปฏิภาณไหวพริบในการปฏิบัติงาน เพื่อร่วมงานจึงจะเกิดศรัทธาและงานจะได้ดำเนินไปได้ด้วยดีโดยไม่มีปัญหาหรืออุปสรรคใด ๆ มาขัดขวาง

5.9 ต้องมีการประเมินผลการทำงานอยู่เสมอ ทั้งการประเมินผลโครงการ การประเมินผลตนเอง และการประเมินผลงานทางวิชาการที่ทำไปเพื่อจะได้ทราบถึงปัญหา

ความเจริญก้าวหน้าและผลสัมฤทธิ์ของงานที่ทำ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มัลลิกา อายุวัฒน์ (2523) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการบริหารลูกเสือโรงเรียน ในทรรศนะผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารโรงเรียน ในเขตการศึกษา 7 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาที่ผู้บริหารทั้ง 2 กลุ่มเห็นว่ามีปัญหาเหมือนกัน ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับผู้บังคับบัญชาลูกเสือ และปัญหาเกี่ยวกับลูกเสือ สำหรับโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันมีปัญหาเกี่ยวกับผู้บริหารและการติดตามผลแตกต่างกัน

สมหมาย พึ่งทองหล่อ และคนอื่น ๆ (2531) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาลูกเสือในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติที่วราชนาฎจักร ผลการวิจัยพบว่า คือด้านผู้บริหารโรงเรียน ด้านครูผู้สอนวิชาลูกเสือ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านตัวนักเรียน และด้านการนิเทศหลักสูตรวิชาลูกเสือ มีปัญหาโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่าปัญหาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมลูกเสือนั้นจะมีอยู่ 4 ปัญหาใหญ่ ๆ คือ ปัญหาเกี่ยวกับตัวครูผู้สอน ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน ปัญหาเกี่ยวกับผู้ปกครอง และปัญหาเกี่ยวกับการนิเทศติดตามผล